

Despre prima promoție și evoluția secției

“Mecanizarea și Automatizarea Calculului Economic și Statistic”

(1964 – 1969)

Secția de Mecanizare¹ (cum era numită, pe scurt) și-a început activitatea în anul 1965, în cadrul facultății de “Economie Generală” a Institutului de Științe Economice (ISE) din București.

Pe un plan mai general, apariția acestei specializări trebuie plasată în contextul preocupărilor de modernizare a învățământului superior economic. Ca o primă concretizare în acest sens, cu un an înainte fusese înființat Centrul de Calcul al ISE, devenit ulterior cunoscut sub denumirea de LCCE (Laboratoarele Catedrei de Cibernetică Economică).

De fapt, decizia de înființare a noii specializări a fost luată, se pare, după susținerea examenului de admitere pentru anul universitar 1964-1965. Cred acest lucru, deoarece admiterea a fost dată fără ca viitorii studenți să știe nimic despre această specializare, la disciplinele obișnuite din acea vreme: Matematică (scris și oral), Geografie (scris și oral), Economie politică (oral).

Încă de la începutul anului universitar, s-a constituit, însă, o grupă (cu numărul 102) formată din studenții care au obținut cele mai bune rezultate la examenul de admitere la matematică. Pe parcursul semestrului s-a anunțat că, începând cu semestrul II, cu această grupă se inițiază secția de Mecanizare. Unele schimbări de componență s-au produs în acea perioadă. Nu-mi amintesc dacă unii din membrii inițiali ai grupei au renunțat, dar au fost două-trei cazuri de studenți care s-au transferat de la celelalte grupe de Economie Generală. Cert este că, la începutul sem. II, eram 27 de studenți, din care 25 au absolvit facultatea în 1969 (vezi lista în fișierul Excel anexat). Alți doi colegi, Lascu Oleg și Icobescu Dorin s-au pierdut pe parcurs, primul reușind să termine cu promoția de după noi, iar al doilea ne-terminându-și studiile.

Dacă pe parcursul semestrului I am participat, împreună cu celelalte grupe, la cursurile obișnuite ale facultății de Economie Generală, din semestrul II planul de învățământ s-a schimbat radical, cursurile noastre fiind organizate separat. Pentru unele discipline, chiar dacă durata era de un an, am continuat în semestrul II cu alți profesori. De exemplu, la cursul de “Istoria Economiei Naționale”, disciplină al cărei titular era rectorul din acea perioadă, prof. M.A. Lupu, în sem. I eram prezenți, alături de studenții din mai multe facultăți, în cea mai mare sală de curs a instituției, cunoscutul Amfiteatru I. În semestrul II, am continuat cursul separat, avându-l ca profesor pe dl. Nicolae Marcu.

Dar schimbarea cea mai profundă s-a manifestat prin trecerea la cu totul alte discipline, preponderent tehnice, cum ar fi: „Mecanică”, „Electrotehnică”, ba chiar și „Desen tehnic” ! Majoritatea profesorilor erau de la Politehnică, dintre care îi păstrez o vie amintire titularului cursului de Mecanică, profesorul Mircea Grumăzescu.

¹ Pentru că mulți nu auziseră în acea perioadă de “calculatoare” și “informatică”, unii absolvenți au fost întâmpinați la locurile de muncă (obținute prin repartitie guvernamentală) ca specialiști în mecanizarea ... agriculturii !

Procesul de modernizare a continuat cu inițierea specializării de Cibernetică Economică (în 1967), care, împreună cu aceea de Mecanizare s-au reunit în noua facultate de “Calcul Economic și Cibernetică Economică”. Totodată, cadrele didactice ale acestor specializări s-au constituit în colective ale nou înființatei catedre de Cibernetică.

Primii decani ai noii facultăți au fost tot profesori provenind din Politehnică: Edmond Nicolau, titularul disciplinei de „Cibernetică”, urmat de Nicolae Racoveanu, cu care am făcut cursul de “Metode de calcul numeric”. Dacă Edmond Nicolau ne-a impresionat prin enciclopedismul său, având preocupări în multe domenii de vârf, profesorul Racoveanu excela prin rigoarea și modul extrem de explicit de transmitere a cunoștințelor. Îmi aduc aminte că se exprima atât de limpede și metodic, încât uneori intuiam ce urmează să ne spună și mă lua gura pe dinainte, spre hazul colegilor mei !

Țin să menționez că activitatea didactică și cea de cercetare erau strâns corelate în cadrul noii facultăți, existând o adevărată simbioză între ele în cadrul Catedrei și Centrului de calcul. Mulți dintre titularii disciplinelor de specialitate erau, în principal, cercetători în cadrul Centrului de calcul, situație care s-a menținut aproape pe tot parcursul existenței facultății. De exemplu, profesorul nostru de matematică din anul I, Dragoș Vaida, provenit de la Universitate, a fost o perioadă director al centrului de calcul. A fost din nou profesorul nostru în anul IV, la “Programarea calculatoarelor”. Ulterior, am avut șansa să îmi fie conducător la lucrarea de diplomă. Ca un detaliu semnificativ referitor la simbioza menționată, pe lângă conducător, la diplomă aveam și un consultant științific, în persoana domnului Ștefan Mustățea, cercetător la Centrul de calcul și specialist în limbajele de asamblare specifice calculatoarelor de generația a doua. Pentru a accentua distanța enormă care ne desparte de acei ani de început, cred că este semnificativ să menționez că la lucrarea de diplomă mi-am realizat aplicația pe singurul calculator pe care îl avea pe atunci Centrul de calcul, un calculator japonez din generația a doua (NEAC), realizat de compania NEC, cu programarea într-un limbaj de asamblare numit *Copcoder*, introducerea programului realizându-se pe bandă perforată !

Pe lângă cercetătorii LCCE, un rol deosebit în formarea noastră l-a avut un colectiv de specialiști de la Centrul de calcul al Direcției Centrale de Statistică: ing. Vasile Biță, ing. Valeriu Pescaru, ing. Grigore Grama. Cu studii de specialitate efectuate în URSS, erau foarte bine pregătiți în domeniul tehnologiei mecanografice de prelucrare a datelor, care era predominantă în economia noastră la mijlocul anilor 60. Domnul Biță a fost multă vreme șeful colectivului de cadre didactice al disciplinelor de informatică din cadrul catedrei de Cibernetică, bazat cu preponderență, pe cadre didactice asociate (cum am zice astăzi), din cadrul centrului de calcul al DCS sau din LCCE. De fapt, în anii de început, cadre didactice cu norma de bază în învățământ erau foarte puține, preponderent ca asistenți universitari (îi menționez aici pe domnii Baron Constantin și Predescu Marin).

Treptat, a devenit evidentă necesitatea constituirii unui colectiv stabil de cadre didactice proprii, cu norma de bază în învățământ. Menționez în acest context, lărgirea colectivului prin angajarea la catedră a domnului ing. Gheorghe Dodescu, care și-a dat proba practică de concurs chiar cu grupa noastră, în 1967. Format la “școala” profesorului Racoveanu, dl. Dodescu a fost convins chiar de acesta să se alăture în efortul de consolidare a noii specializări. Deși nu a lucrat direct cu noi, în aceeași

perioadă a venit la catedră doamna Rodica Mihalca, matematician, care lucrase înainte la Centrul de calcul DCS.

Colectivului în curs de formare i s-au alipit și unii dintre noi, absolvenții primei promoții. În conducerea facultății, alături de decanul Racoveanu, un rol important a jucat în acea perioadă domnul prof. Gheorghe Vasilescu, ca prodecan. Sunt convins că datorită insistențelor celor doi, un număr semnificativ de locuri la repartiție au fost alocate pentru ASE: 7 dintr-un total de 25, deci peste un sfert !

Trei dintre noi au intrat la catedră, V. Roșca și C. Apostol la colectivul de Informatică, D. Tsaganea la colectivul de Cibernetică, iar ceilalți patru în diverse sectoare ale centrului de calcul.

A urmat o perioadă de deosebită efervescență în viața facultății și a centrului de calcul, marcată de construirea noului local al ASE din strada Dorobanți, cu două părți distincte: cea destinată activității didactice, cu săli de curs, seminarii și laboratoare și cea destinată centrului de calcul, cu laboratoare, săli pentru echipamente, între care o sală a calculatorului special construită cu această destinație, cu instalație proprie de climatizare și cu un hol de vizitare (un fel de mezanin), de unde se putea vedea interiorul sălii, care funcționa în regim închis. Momentul culminant l-a constituit dotarea centrului cu unul dintre primele calculatoare cu adevărat profesionale de generația a treia, **IBM 360**. Cred că trebuie subliniat în acest context rolul primordial pe care l-a avut acad. Manea Mănescu, atât în inițierea noilor specializări, Mecanizare și Cibernetică economică, precum și în realizarea acestor investiții și dotări de înalt nivel, care au făcut ca, în doar câțiva ani, centrul de calcul și catedra să fie recunoscute în întreaga țară pentru realizările lor.

În această perioadă la conducerea Centrului de calcul s-a aflat ing. Valeriu Pescaru, care a jucat un rol deosebit în organizarea și implicarea acestuia în proiecte semnificative de informatizare, ca și în promovarea specializării „Mecanizare”. Într-o perioadă în care avântul informaticii pe plan internațional era tot mai evident, cu concursul și sub îndrumarea sa, a fost inițiat în 1975 procesul de transformare a vechii denumiri a secției în „Informatică economică”, în deplin acord cu conținutul planului de învățământ și cu pregătirea asigurată studenților. Nu se știe din ce motive, probabil cu implicarea “dezinteresată” în procesul de decizie a unor „binevoitori”, proiectul a eșuat.

Și pentru că nu s-a considerat suficient, în plin avânt al informaticii și ciberneticii economice, în anul 1977 în viața facultății s-a produs un adevărat seism, de cu totul altă natură decât devastatorul cutremur din 4 martie. Pe fondul unui proces de eliminare a specializărilor înguste, „având în vedere paralelismul evident între planurile de învățământ” (citez din memorie argumentația dintr-o intervenție „nevinovată” de la respectiva Plenară), la nivelul conducerii PCR a fost luată decizia de unire a facultății de Calcul Economic și Cibernetică Economică cu aceea de Economie Politică și Planificare, sub denumirea de “Planificare și Cibernetică Economică”.

Chiar dacă perioada care a urmat până în 1989 a fost grea pentru informaticieni, procesul de consolidare a colectivului de cadre didactice a continuat. După reprezentanții primei promoții, în anii următori colectivul de „Informatică” s-a îmbogățit cu noi membri, cei mai mulți provenind dintre absolvenții “Mecanizării” din promoțiile următoare: Ivan Ion, Roșca Ion, Odăgescu Ion, Ionescu Adriana, Vrejba Ileana, Lungu Ion, Velicanu Manole, Smeureanu Ion.

Visul de a avea o specializare de “Informatică Economică” n-a putut fi realizat decât după 1989, când facultatea a renăscut, sub denumirea actuală (Cibernetică, Statistică și Informatică Economică), avându-l la cârmă pe dl. prof. Gheorghe Vasilescu, cel care a jucat un rol atât de important și în perioada începuturilor ei. Titulatura secțiilor facultății reflectă, și ea, reunirea într-un tot unitar a unor domenii de specializare care răspund pe deplin cerințelor unei economii moderne. Totodată, pe osatura fostelor colective ale catedrei de Cibernetică, s-au constituit catedrele de specialitate, între care un rol aparte a revenit catedrei de “Informatică economică”.

Implicat, în 1990, din partea catedrei, în procesul de acreditare a specializării de “Informatică economică”, mărturisesc că de un real folos mi-au fost planurile de învățământ propuse în 1975 pentru ceea ce a devenit posibil abia atunci ...

Închei aceste rânduri, evident incomplete și poate subiective, cu un profund sentiment de respect și recunoștință pentru cei care, într-un fel sau altul, într-o perioadă sau alta, au făcut posibilă crearea a ceea ce regretatul profesor Ion Gh. Roșca, fost șef al catedrei de Informatică Economică și rector al ASE numea, cu îndreptățită mândrie, “Școala de informatică din Piața Romană”.